

Janko Jesenský

* 30.12.1874 Martin

† 27.12.1945 Bratislava

básnik, prozaik, prekladateľ, popredný predstaviteľ neskorého realizmu a novoromantizmu

- Narodil sa 30.12.1874 v Martine.
- Otec Ján Jesenský-Gašpar bol advokát, matka Adela, rodená Ballová.
- Ľudovú, od roku 1884 meštiansku školu vychodil v Martine.
- V rokoch 1885-1887 študoval na gymnáziu v Banskej Bystrici, 1887-1889 v Rimavskej Sobote a v 1889-1893 v Kežmarku.
- V rokoch 1893-1896 študoval na Právnickej akadémii (Kolégiu) v Prešove, 1896-1900 na univerzite v Kluži (v Rumunsku). Roku 1910 získal titul JUDr., roku 1905 zložil advokátsku skúšku v Budapešti.
- Medzitým pracoval ako advokátsky koncipient u Ľudovíta Bazovského v Lučenci (1900), potom v Bytči, roku 1902 Liptovskom Mikuláši, roku 1903 u Matúša Dulu v Martine a roku 1904 u Rudolfa Markoviča v Novom Meste nad Váhom.

- V rokoch 1906 – 1914 samostatný advokát v Bánovciach nad Bebravou.
- Od roku 1914 vojak rakúsko-uhorskej armády, roku 1915 padol do ruského zajatia, od roku 1916 príslušník československých légií a redaktor *Čecoslovana* vo Voroneži v Petrohrade. V rokoch 1916 – 1917 redaktor *Slovenských hlasov* v Kyjeve.
- V rokoch 1919 – 1922 bol županom Gemersko-malohontskej župy, 1923 – 1928 nitrianskym županom, roku 1929 vládnym radcom Krajinského úradu a v rokoch 1931 – 1935 krajinským viceprezidentom v Bratislave.
- V rokoch 1930 – 1939 predseda Spolku slovenských spisovateľov a od roku 1933 šéfredaktorom časopisu *Slovenské smery umelecké a kritické*.
- Za Slovenskej republiky (1939-1945) podporoval protifašistické hnutie.
- Zomrel 27.12.1945 v Bratislave. Pochovaný je na Národnom cintoríne v Martine.

Takmer polstoročie povzbudzoval v národe hrdosť, ostražitosť i bojovnosť proti silám útlaku.

Poézia:

Básnickou tvorbou sa J.Jesenský zaradil medzi priekopníkov slovenskej literárnej moderny.

Zbierky *Verše I, II* (1905, 1923) sú svedčom a sebakritikou mladého človeka.

Zbierka *Zo zajatia* (1917, 1919) je lyrickým denníkom básnika a vojaka počas I. svetovej vojny, ktorý nezabúda na svoj národ.

Zbierky *Po búrkach* (1932) a *Proti noci* (1945) sú príležitostné, elegické, útočné básne, ktoré smerujú proti vláde, mamonu a politickej demagógii.

Čierne dni a *Na zlobu dňa* (obe 1945) sú literárnym dokumentom odporu básnika proti fašizmu.

Zbierka *Jesenný kvet* (1948) vyšla posmrtno.

Próza:

Svojimi prózami pokračoval v tradíciách kritického realizmu.

Vydal súbor próz *Malomestské rozprávky* (1913).

V knihe *Zo starých časov* (1935) využíva komicko-groteskný spôsob literárnej škandalizácie.

Dokumentárna próza *Cestou k slobode* (1993) prináša zaujímavé a rozprávačsky živé úryvky z denníka 1914 – 1918.

Dvojzväzkový román *Demokrati* (1934, 1938) vyšiel vo vrcholnej fáze Jesenského umeleckého vývinu.

Venoval sa i básnickému prekladu. Preložil Puškina, Bloka, Jesenina.

Janko Jesenský

1. slovenský národný umelec,
majster krátkej satirickej
prózy

„Krajšie je byť charakterným a mať pritom úbohé písmo, ako mať úbohú dušu s krásnym písmom.“

Názov: Janko Jesenský
Bibliografický leták

© Mestská knižnica, p.o.m., Bojnice